

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. Станислав Минков Памукчиев,
НХА, ФИИ катедра „Рисуване“,
направление 8.2.Изобразително изкуство

за гл.ас.д-р ВЕНЦИСЛАВ ОГНЯНОВ ЗАНКОВ
в конкурс за „ДОЦЕНТ“ в НБУ,
департамент „Изящни изкуства“,
по професионално направление 8.2. Изкуствознание
и изобразителни изкуства

Венцислав Занков е от най-значимите визуални артисти в съвременното българско изкуство. Автор с видимо присъствие, приеман/неприеман по едни и същи причини: крайна артистична екзалтация, психическа и духовна реактивност, експериментална провокативност.

В.Занков е от малкото художници с така страстно, авторефлексивно самонаблюдение. Обръщането на погледа навътре в бездната на собственото психично, социално-политическо и артистично битие, той превърна в сюжет и тема на своето изкуство. Склонността му към самоанализ, към теоритизиране, търсене на културологичен и философски прочит, уплътни неговите артистични интуиции, както и е необходимото условие за неговата интензивна и продуктивна работа като преподавател в НБУ. Тази теоретична задълбоченост изведе качествения резултат на неговата докторска дисертация на тема: „Тялото на художника в изкуството на прехода“.

В конкурса за доцент, В.Занков представя всички задължителни материали, изисквани по процедурата. В три тома е събран и приложен огромен масив от дипломи, справки, отчети, програми, проекти, оценки и самооценки, които доказват обема и качеството на изключителната продуктивност и иновативност на В.Занков като преподавател от нов тип.

В своята хабилитационна програма, той акцентира на три от най-значимите художествени проекта през последните години, които в най-голяма степен извеждат и защитават неговата авторова позиция: „Последният будоар“/2011/; „О, щастливи дни!“/2014/; „Последните граждани на Кале“/2016/;

В разширеното резюме „В краищата на времето“/основна част от хабилитационния труд/, В.Занков не просто представя, а манифестира своята творческа програма. Подзаглавието „Опит за авторефлексивна археология на творческия процес“, отправя директно към изключително проблемната и трудноопределима зона на творческия

акт. В отделните шест части на труда, се преминава през различните фактори и етапи – от зараждането на идеята, целта и резултата, до определянето на инструментариума, механизмите на създаване на художественото произведение.

По същество, изследването е анализ на личния артистичен опит. Авторът иска да се самообходи още веднъж в ретроспекция, както и да провери себе си през реакциите на другите /част втора - „Въвеждане“/. Като резултат, авторът се надява, че споделеният личен опит, може да докосне и произнесе по-широки, общовалидни представи за естеството на творческия процес.

В частта „Отстрани“ е дадена думата на значими теоретици и критици, които определят и ситуират изкуството на Занков като: „...това, което стои между езотерично екзалтираната духовност и спонтанният порив към експресивна пърформативност; между фигуративността, монументалната тържественост и действието, което я оспорва“/Светлана Куюмджиева/. Посочва се приносът на художника към изясняване на важните въпроси за тялото на художника и статута на художественото произведение в съвременното. „...В центъра на акциите винаги стои самият той. Процесът на оскверняване е неотделим от процесът на самобичуване.“/Мария Василева/. „...последователно, дори жертвоготовно, той демонстрира, че главният „антропос“ за него е самият той.“/Яра Бубнова/. Критическите оценки ситуират позицията на В.Занков в съвременното изкуство.

Авторът търси дефиниране на своето поведение през философски концепции като тази на Хегел: „Началото е чисто битие, в неговата празнота, в която възниква сетивен образ – процесът на разпознаване на сетивния образ в наименованието му е начало на изграждане на Свят. Образът предхожда думата.“

Като следва теоретични конструкции на Мелани Клайн, авторът обяснява опита си:“...да изпълня празното пространство на една изначална тревожност със символи/метафори/, и несъзнавано да извърша символна репарация на една първична деструктивност“.

В своя самоанализ, В.Занков открива психичните, екзистенциалните и социално-политически фактори в моделирането на артистичното поведение. Тази рефлексивност търси своите проекции в тревожността на Аз-а, на неговите неврози, депресии и меланхолия – състояния, които авторът разбира като освободени полета на избор, като есхатология „единствено останала утопия“.

Авторът разсъждава критично и тревожно за социализацията на творческия труд, за факторите, които трябва да преодолее и мотивите за нова творческа атака. Увлекателно разказва етапите на изграждане на някои от важните си проекти, като непрекъснато търси корелациите в отношенията идея-форма-резултат. В своето разсъждение за творческия процес, извежда формулата - „Формата достига своята граничност като идея, идеята като граница определя

формата, а всяка форма се стреми към своята граница.“

В разделът „Места на бездействие“, Занков сумира изводите от личната си опитност в творческия процес. Особено акцентира върху състоянието на меланхолия, като предпоставка за преорганизирането на вътрешните ресурси и за активиране на нова творческа енергия.

В.Занков споделя теорията на Мелани Клайн за творческата креативност и извежда наблюдението си върху своята практика като действие на „...освобождаването на вътрешното, психично поле в изпълване на външни /материални или физически/пространства, като въплъщаване „...въплъщаването минава през моята плът“.

Авторът извежда програмното заключение: „Работя с телесното – плътното и безплътното, в търсене и интерпретиране на оголеността на единичния човешки живот, в осъзнаване и произнасяне на усета за празнотата на битието, отворена с поместването на индивида в иманентното, социалното и материалното, в отсъствие на трансценденталното, в мислим баланс.“/В.Занков/

Художникът в своето творчество програмно изведе светогледната си позиция. В проекта „Последните граждани на Кале“, неговата социална ангажираност и болезнена екзистенциална ранимост, достигат до тежка констатация: „Гражданинът на света се оказва предаден от собствения си цивилизационен статут, превзет отвътре, през собствените си ценности, изградени без да осигуряват, каквато и да била, защита...Крепостите са непотребни, освен като туристическа атракция, битките са за духа. А духът на крепостта отдавна е всмукан в консуматизма, комерсиализма, в свръхпроизводството на синтетика, на желаниа и фантазми“/В.Занков/.

Активната творческа и гражданска позиция на В. Занков, осъзнаването и реакцията на времето, в което живеем, неговият висок професионализъм, доказан в широк спектър от съвременни медии и артистични изразявания, неговата нагласа за теоретизиране и артикулиране на сложните художествени процеси, тяхното познаване, доказват качествата му като съвременно ориентиран, иновативно действен художник и креативен преподавател в НБУ.

Изключителната творческа, научна и педагогическа активност, дават основание убедено да предложи на Научното жури, да удостои **гл.ас.д-р Венцислав Огнянов Занков**, с академичната длъжност **ДОЦЕНТ**.

Юли 2017

проф. Станислав Памукчиев